

Riittävätkö resurssit – hoitotyön johtaminen

Terveyspoliittinen seminaari 26.10.2019

Kirsi Sillanpää

Johtaja

Yhteiskuntasuhteet ja kehittäminen

Tehy ry

Hoitotyön johtajien määrä on vähentynyt

Vuonna 2014 julkisella sektorilla oli yhteensä **5707** hoitotyönjohtajaa (Tilastokeskus¹):

Ylihoitajia 547

Osastonhoitajia 5160

Nämä hoitotyön johtajat johtavat lähes **300 000** hoitotyöntekijää²

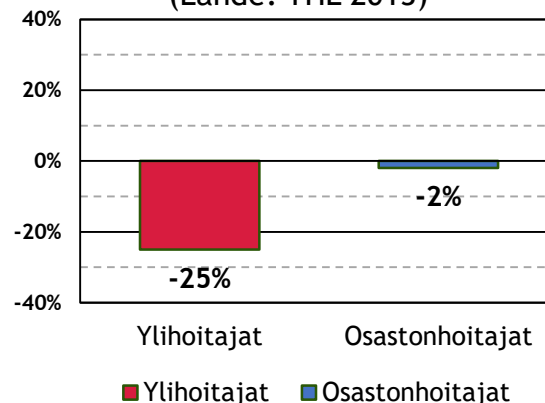
Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö on lisääntynyt voimakkaasti 2000-luvun alusta alkaen (THL 2014)³.

Samalla hoitotyön johtajien määrä on vähentynyt
→ **Millä resursseilla jatkossa varmistetaan laadukas hoitotyön johtaminen?**

Ylihoitaja johtaa organisaation hoitotyötä, vastaa hoidon ja palveluiden laadusta sekä niiden kehittämisestä ja hoitaa henkilöstöasioita

→ **Kenen vastuulle nämä tehtävät ovat siirtyneet?**

Hoitotyön johtajien määrän muutos
vuodesta 2000 vuoteen 2011
(Lähde: THL 2013)⁴

Hoitotyön johtajien määrä vähentyy vuosi vuodelta. Vuodesta 2013 vuoteen 2014 hoitotyön johtajien määrä oli vähentynyt jälleen **180** hoitotyön johtajalla. (-3,6 %) (THL 2015)⁵

¹ Suomen virallinen tilasto (SVT): Työssäkäynti [verkkójulkaisu]. ISSN=1798-5528. Helsinki. <http://www.stat.fi/til/tyokay/2014/04/index.html>

² (Oulun amk 2016, <http://www.oamk.fi/epooki/index.php?cID=892>)

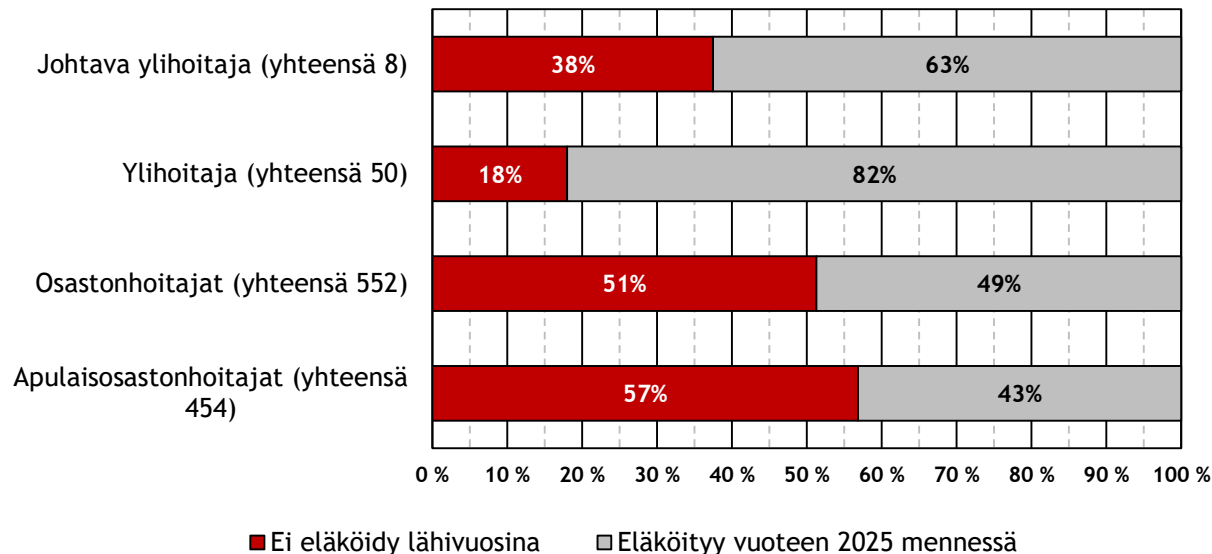
³ Terveys- ja sosiaalipalvelujen henkilöstö 2011. Tilastoraportti 8/2014.

⁴ Kuntien terveys- ja sosiaalipalvelujen henkilöstö 2012. Tilastoraportti 23/2013

⁵ Kuntien sosiaali- ja terveyspalvelujen henkilöstö 2014. Tilastoraportti 16/2015. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/126388/Tr16_15_kokonaisraportti.pdf?sequence=4.

Hoitotyön johtajien riittävyys/ HUS

Hoitotyön johtajien eläköityminen HUSissa

Lähes puolet (48 %)
HUSin 1064 hoitotyön johtajasta on eläköitymässä vuoteen 2025 mennessä

Lähde: Kaarina Torppa, http://www.hus.fi/hus-tietoa/materiaalipankki/esitysmateriaalit/HUS%20opettaa%20ja%20tutkii%202342013/torppa_ammattihenkilosto.pdf

Lisää aikaa johtamiseen

- Tehyn selvityksen mukaan hoitotyön johtajat ja esimiehet kaipaavat lisää aikaa johtamiseen, alaisten kuunteluun ja tukemiseen
 - ✓ Likimain joka viides hoitotyön johtaja/esimies kokee työhyvinvointinsa huonoksi. Huono työhyvinvointi tekee hyvän hoitotyön johtamisen haasteellisemmaksi.
- Hyvän hoitotyön johtamisen on tutkimuksissa todettu olevan yhteydessä potilaskuolleisuuden vähentymiseen
- Lisäksi hyvä hoitotyön johtaminen parantaa hoitohenkilöstön työhyvinvointia ja vähentää halukkuutta vaihtaa työpaikkaa
- Magneettisairaaloissa hoitajien työtyytyväisyys on selvästi korkeampi kuin muissa sairaaloissa

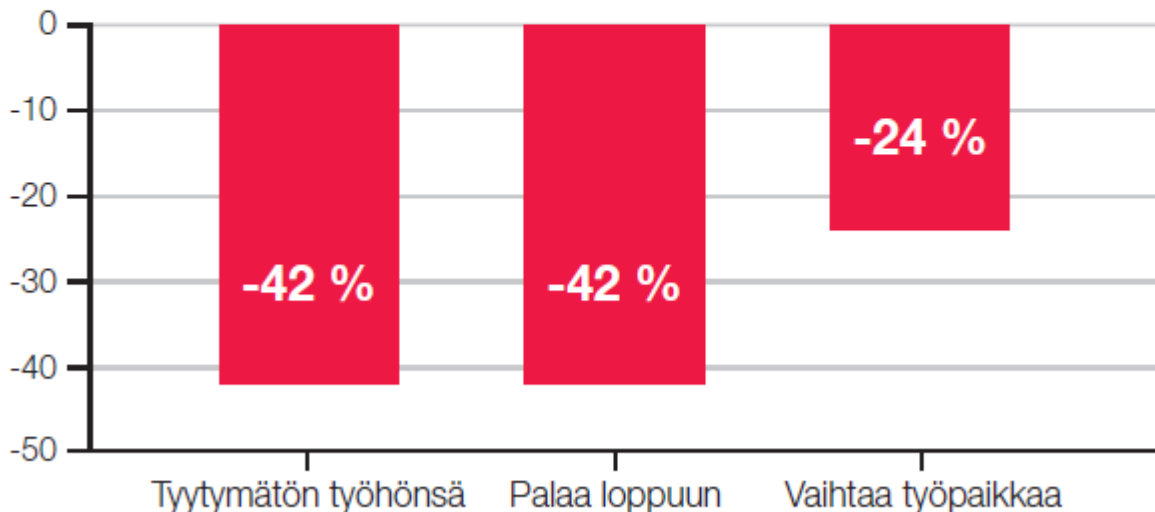
Aika- ja resurssipula

- ❑ Hoitotyön / toimialan substanssin kehittämiseen ei jää riittävästi aikaa. Hoitotyön johtajat kuitenkin näkevät, että se on yksi tehtävistä, johon aikaa tulisi käyttää nykyistä enemmän
 - ❑ Työssä kuormittavina tekijöinä mainittiin henkilöstövajaus ja jatkuva kiire
 - ❑ Hoitotyön johtajat ja esimiehet kaipasivat yhtenäisiä ja selkeitä ohjeita, käytäntöjä sekä aikaa hoitotyön käytäntöjen kehittämiseen ja näyttöön perustuvan hoitotyöhön perehtymiseen
- Tutkimusten mukaan parhaiden käytänteiden omaksuminen ja hoitajien riittävä määrä on yhteydessä potilaskuolleisuuden vähentymiseen

Tutkimustulokset puhuvat puolestaan laadukkaan hoitotyön johtamisen merkityksestä

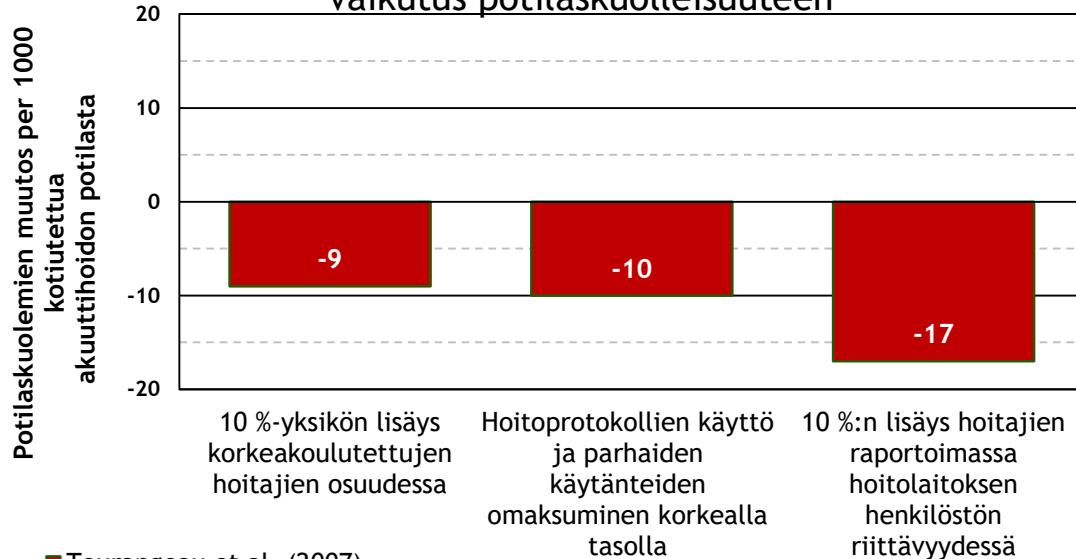
Hyvä johtaminen ja hoitotyön laadukas toimintaympäristö parantavat **työhyvinvointia** ja tuottavat **kustannussääntöjä!**

Koulutuksen vaikutus potilaskuolleisuuteen

Tourangeau et al. (2007)

Koulutuksen, henkilöstön riittävyyden ja hoitoprotokollien käytön vaikutus potilaskuolleisuuteen

■ Tourangeau et al. (2007)

- Tourangeau et al. (2007) tutkivat potilaskuolleisuuteen vaikuttavia tekijöitä hoidon prosesseissa ja rakenteissa Kanadassa
- Tutkimuksessa selvitettiin kotiuttamisen jälkeisen 30 päivän kuolleisuutta akuuttihoitoa saaneiden potilaiden parissa
- Potilaiden keskimääräinen kuolleisuus (mean risk-adjusted 30-day mortality rate) oli 17,4 %
- **Tutkimuksen keskeisimpiä löydöksiä olivat:**
 - 10 % -yksikön lisäys korkeakoulu-tasoisten hoitajien osuudessa vähensi potilaskuolemia 9 kpl per 1000 kotiutettua potilasta
 - Hoitoprotokollien ja parhaiden käytänteiden käyttö hoitolaitoksessa pienensi potilaskuolleisuutta 10 kpl per 1000 kotiutettua potilasta (Tilastollisesti korkein merkitsevyysaste tutkimuksessa)
 - 10 % lisäys hoitajien raportoimassa henkilöstömitoituksen riittävydessä vähensi potilaskuolemia 17 kpl per 1000 kotiutettua potilasta

Lähde: Tourangeau A.E., Doran D.M., McGillis Hall L. et al. (2007) *Impact of hospital nursing care on 30-day mortality for acute medical patients. Journal of Advanced Nursing* 57 (1), 32–44.

Tehyn
avain-
sanat
päättäjille

Hyvä hallitusohjelma on tekemistä vaille valmis

Hallitusohjelmassa on paljon sosiaali- ja terveysalan tulevaisuuden kannalta hyviä asioita - kiitos niistä.

Nyt nämä asiat täytyy vielä toteuttaa

Resurssit.

- Parempia palveluita ja säästöjä
– haastava yhtälö
- Mahdoton toteuttaa ilman riittävää määrää osaavia ihmisiä

Sote-alalla ei saa alkaa kilpailla alimitoitetuilla henkilöresursseilla

- Perustuslaki turvaa kaikille yhtäläiset ja riittävät sote-palvelut
- Yhteiset varat on käytettävä niin, että ne tuottavat mahdollisimman paljon hyvinvointia ja terveyttä
- Terveysmenojen osuus BKT:stä on Suomessa OECD-maiden keskitasoa. Tahdommeko tippua listalla alaspäin?

Res urs sit.

Sosiaali- ja
terveydenhuollon
koulutetun henkilöstön
riittävästä määrästä ei
voi tinkiä – eihän?

Res urs sit.

Hallitusohjelma (s. 148): "Lisätään hoitotyön houkuttelevuutta sekä henkilökunnan saatavuutta ja osaamista."

Tehy: "Työn vaativuutta vastaava palkkaus ja hyvät työolot ovat muuten tehokkain tapa lisätä työn houkuttelevuutta."

Laa tu.

**Palveluiden
saatavuutta ei voi
lisätä laadun
kustannuksella.**

Laatu.

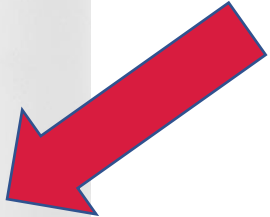
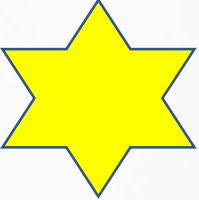
- Sote-palveluiden laatua pitää kehittää, ei heikentää
- Laadukkaassa hoidossa asiakasta ei pallorella luukulta toiselle, vaan hoidetaan vaiva maaliin asti
- Sote-päätöksenteon on perustuttava tutkittuun tietoon hoidon vaikuttavuudesta
- Sote-alan ammattilaisia tulee osallistaa muutoksen toteuttamiseen laajasti
- Laadukas hoito tuo kustannussäästöjä tehokkaammin kuin huono

Laa tu.

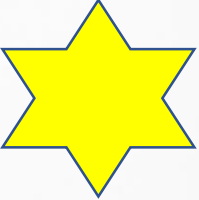
Hallitusohjelma (s. 148): "Varmistetaan, että palvelut ovat jokaisen saavutettavissa oikea-aikaisesti ja laadukkaasti."

Tehy: "Tämän toteuttamiseen kannattaa ottaa hoitoalan ammattilaiset mukaan ja hyödyntää tutkittua tietoa!"

Osa ami nen.

Sosiaali- ja
terveydenhuollon
henkilöstön
koulutustasoa
ja osaamista pitää
nostaa – ei laskea.

Osaaminen.

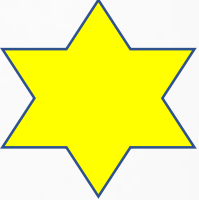

Osaaminen.

- Sote-alan kustannuksia ei tule karsia työntekijöiden koulutustasoa laskemalla
- Sote-alan osaajien ammattitaito monipuolistuu – sitä tulisi myös hyödyntää monipuolisemmin
- Digitalisaation ja robotisaation ansiosta myös hoitoalan ammatit monipuolistuvat ja syntyy uutta osaamistarvetta

Kilpailu osaajista tulee kiristymään

- Sote-alan koulutusta tulee kehittää ja laajentaa vastaamaan kasvaviin tarpeisiin

Osa ami nen

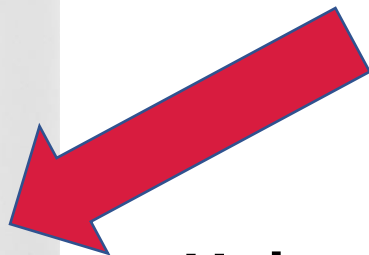

Hallitusohjelma (s. 149): "Uudistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon **ammattihenkilöiden työnjakoa** ja toimintatapoja."

Tehy: "Tämä on hyvä juttu
Osaaminen on ratkaisevaa palvelujen laadun ja potilasturvallisuuden kannalta."

Työnjakoa tulee uudistaa rohkeasti, päällekkäistä toimintaa poistaa ja mahdollistaa ammattihenkilöiden osaamisen tarkoituksenmukainen käyttö (hoitajavastaanotot, fysioterapeuttien suoravastaanotot, rajattu lääkkeenmääräminen, terveydenhoitajat, suuhygienistit).

Joh tami nen.

**Hoitotyön
ymmärryksen
pitää näkyä
johtamisessa – muuten
sote-uudistus ei
onnistu.**

Johtaminen.

- Johtaminen on sote-uudistuksen ydinkysymys – sen tulee tukea laadukkaan ja vaikuttavan hoidon tuottamista

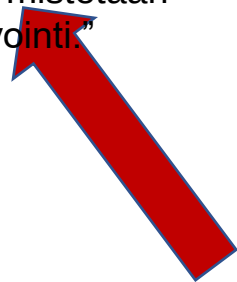
Hoitotyön johtajia ja esimiehiä on viime vuosina vähennetty sote-järjestelmän suuresta murroksesta huolimatta – tämä on huolestuttava kehitys

- Johtamisella vaikutetaan laajasti mm. kustannustehokkuuteen, henkilöstön hyvinvointiin, alalla pysymiseen ja potilasturvallisuuteen
- Hoitotyön johtajilla tulee olla alan ammattilaisen tausta

Joh tami nen.

Hallitusohjelma (s. 149): "Hyvää johtamista sekä henkilökunnan ammattitaidon kehittymistä ja työhyvinvointia tuetaan."

Tehy: "Kuulostaa hyvältä - hoitotyön johtajia ja lähiesimiehiä tarvitaan lisää, jotta varmistetaan hoidon laatu ja henkilöstön työhyvinvointi."

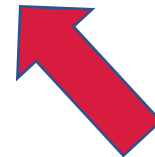
Tasa arvo.

**Niin kauan kun
naisvaltaisen
sosiaali- ja terveysalan
palkkatasoa ei nosteta,
palkkatasa-arvo
ei etene.**

Tasa arvo.

- Vaikka naisten tasa-arvoa työelämässä on monin paikoin parannettu, silti vielä on tehtävää
- Naisvaltaisella, korkeasti koulutetulla sote-alalla palkkataso ei ole kohdillaan työn vaativuuteen nähden
- Huono palkkataso tulee olemaan alalta poistyöntävä voima
- Milloin on hyvä ajankohta korjata sote-alan palkkataso kuntoon?

Tasa arvo.

Hallitusohjelma (s. 132): "Palkkatasa-arvoa edistetään jatkamalla samapalkkaisuusohjelmaa, jonka on oltava aiempaa kunnianhimoisempi ja vaikuttavampi."

Tehy: "Hienoa, että palkkaepätasa-arvo tunnustetaan. Epäkohta korjataan parhaiten rahalla, eli pitkäjänteisellä palkkatasa-arvo ohjelmalla."

Tutkimusnäyttö osoittaa, että hoitotyön johtaminen on merkittävä resurssi:

- Henkilöstön työhyvinvointiin - vähentyneeseen työuupumuksen tasoon
- Parantuneeseen potilastyytyväisyyteen
- Pienempään potilaskuolleisuuden tasoon
- Parempaan potilasturvallisuuteen
- Tulokselliseen toimintaan

Hoitotyön johtajien ja esimiesten määrää ei voi vähentää !

Hoitotyön johtamisen pitää näkyä kaikilla
organisaatiotasolla

Kiitos!

Lisätietoja :

Yhteiskuntasuhde- ja kehittämisjohtaja

Kirsi Sillanpää

kirsi.sillanpaa@tehy.fi

Twitter: @SillanpKirsi

p. 0408207848

31.10.2019

Kirsi Sillanpää

